

XII ЈЕСЕЊА ИЗЛОЖБА

Овогодишња јесења изложба, као што је то уобичајено у последње време, претставља нарочито смотру млађих уметника. Оно што код њих одмах пада у очи, јесте заједничка концепција сликарства. Сви они и сувише личе једни на друге, и по мотивима, и по стилу. Тај њихов став уопште није доказ о некој вишој радозналости него о жељи да се што пре дође до једне формуле, која уместо неизвесности лутања и тражења пружа пристојно уточиште. На овом месту било је речи о тој карактеристици нашег сликарства. Већ је речено да је такав став, оправдан у своје време, сад изгубио много од своје актуелности. Али то схватање, спровођено годинама, оставило је дубок траг. Наш сликарски подмладак потпуно је оријентисан у том духу. И сада после свих искустава које нам пружа историја сликарства, код нас се сликарска каријера прави врло брзо. Обично се почиње пејзажима. После неколико излагања човек је стекао „право грађанства“ у уметности, сматра се мајсторем који је сазнао све што је имало да се научи. Затворен у уско поље своје активности, он није у стању да сагледа широке видике сликарства. Он почиње и завршава своју каријеру као мајстор пејзажа и малог формата. Не треба ни нагласити да је такво ограничавање од свега, а у име чисте уметности, управљено скоро противу ње саме, пошто је дух којим је она прожета много шири, много сложенији, више човечански него артистички. Кубизам је преокупација једног момента, а хуманизам је лајтмотив човеков у пластичним уметностима. Овај приговор, истина, мање може да се стави старијим сликарима који су у нашој уметности већ часно одиграли улоге „новатора“. Од њих се не може тражити да сада измене свој став. Али млађи, који иду тим утабаним,

а незанимљивим путем, позвани су да у ту тековину задобивену пре толико година унесу свежине и да старе, дотрајале форме замене новим и садржајнијим, које ће одговарати нашој вечитој чежњи за вишим и драгоценијим сазнањима.

Што се тиче општег ниво-а изложбе, он је знатно подигнут. Али због истоветности мотива изложба оставља монотон утисак, ма да је фигури посвећено веће интересовање него обично.

Милан Бесарабић је изложио неколико скулптура. Његов Рањеник је неубудљив и несигуран у форми, а портрети су му бољи, ма да њима, изгледа, недостаје чврстина. То исто односи се и на Портрет дра Јована Ненадовића од Стевана Боднарова, у коме је материјал владао скулптором, а не скулптор материјалом. Цртежи бр. 8, 9 и 10 нису без интереса. М. Брежанин је дао са несумњивом сигурношћу Стогодишњу старицу, која је нешто сува у стилу. Портрет дра Чедо Марковића има више топлине. Реализам Јелице Буковац има извесне искрености, али њој остаје да ради још много на оплемењивању колорита. Привидни полет Босиљке Валић-Јованчић не крије никакво дубље сликарско узбуђење. Цртеж Д. Влајића много заостаје за његовим осећањем боје. М. Вукотић је поставио своје фигуре са сигурношћу, али његов колорит није на тој висини. Реалистички портрети Милоша Голубовића показују валерске преокупације. Никола Граовац је насликао Карлобаг у пригушеном али рафинираном колориту. Другим двома сликама више сметају недостатци у цртежу. М. Денић је дао у тамној гами, са местимичним светлим акцентима, Предео из дунавског краја, који се знатно истиче од његових досадашњих радова. Скулптура Франа Динчића има квалитета. Ђорђе

МИЛАН КОЊОВИЋ, ПРОЈЕКТ ЗА ПРОЗОР

скулптура Франа Динчића има квалитета. Ђорђе